सुप्रलातम् सुरेश प्रा. सह 079-23226251 હાઇક્

સલામી સવારની..

ઉદ્યોગપતિઓ राજयने લૂટ्યા કરે છે, ખાયકી માટે કેગ કપાળ કૂટ્યા કરે છે, डूट्या डरे छे डूग्गो अए। आवडतनो -ગતિશીલ सरકारनो ભ्रम तूट्या કरे छे...

डेग नी हेगे, ખદબદે ખાયકી -६५०) सत्ता... (કरोડोनुं आंधए) GSPC गेस

છે અવગતિ, निशानी पडतीनी -**जिमार तंत्र...** (न डोड्टर - न हवा)

ચિંતન

સ્વાસ્તીર્ણાનિ શચનાનિ પ્રપક્ષા ન વૈ ભિજ્ઞા જાતુ નિંદ્રાં લભનો । न स्त्रीपु राषन ! रतिभासुवन्ति न भागधै । स्तूयभाना न सूते ॥

'વિદુરનીતિ'ના આ શ્લોક - સંયુક્ત પરિવારનું મહત્ત્વ સમજાવે છે, વિભક્ત પરિવાર સુખ-શાંતિ પણ ગુમાવે છે એમ કહે છે :

'પરસ્પરની જુદા-જુદા અલગ-અલગ રહેતા ભાઈ-ભાંડુ પરિવારો કોઈ પણ કારણસર અલગ પડી જાય જુદા રહે - તો ગમે તેવી રેશમી-પોચટ પથારી હોય તો પણ એ પથારીમાં 'વ્યથા'ને કારણે ઉંધ આવતી નથી. હે રાજન! (આવું વિભાજન સામાન્યતઃ પરિવારની સ્ત્રીઓને કારણે થતું હોય છે.) આવા લોકો જે સુખ પામવા માટે અલગ થયા હોય તે પોતાની પ્રિય પત્ની સાથે પણ (હૃદયમાં ડંખ ને કારણે) સુખેથી સ્ત્રીને - રતિસુખને પણ માણી શકતા નથી.

વળી કોઈ કારણસર સમાજમાં તેની પ્રશંસા-અભિવાદન થાય તો પણ તેની પ્રસન્નતાનું સુખ પણ માણી શકતા નથી. (મનમાં વિચારે છે કે આ ગૌરવ-સન્માનમાં મારાં માતાપિતા બાંધવો પણ સામેલ હોય તો કેવું સારું?!'

સુવિચાર

- સત્યના અનુભવને માનવજીવનના સર્વ વ્યવહારમાં અવતારવાથી તત્ત્વજ્ઞાન સિદ્ધ થાય છે - એસ. ભકાચાર્ચ
- સત્કર્મો નો આનંદ એટલે મોક્ષ **મહાવીર સ્વામી**
- વ્યવહારનો આધ્યાત્મિક ભાષામાં જે અરથ છે તેનું ટુંકું નામ છે 'ધર્મ'. જયા જયાં વ્યવહાર છે ત્યાં ત્યાં ધર્મ એ નિયમ સ્વતઃ સિદ્ધ છે - જનકલ્યાણ
- એક જણ થાક્યા વિના સો વર્ષ લગી મહિને મહિને યજ્ઞ કરે અને બીજો કદાપિ ક્રોધ ન કરે. આ બેમાંથી અક્રોધી ચડિયાતો ગણાય - અરવિંદ
- સાચો યજ્ઞ એ છે કે જેમાં આપણા સ્વાર્થની આહુતિ આપવામાં આવી હોય **પુનિત મહારાજ**
- શરમ તો પોતાને માટે માગવામાં હોય, પરમાર્થને ખાતર માગવામાં તો ગૌરવ જ અનુભવવું જોઈએ **અમૃતિ**હાં**દ્**
- આજનું ઔષધ ઃ કાંદાનો રસ મધમાં મેળવી તે ટીપા કાનમાં નાખવાથી દુઃખાવામાં રાહત થાય છે

(संडबन : दीपड वी. आसरा)

બોધકથા

આજકાલ 'ભણેલી' સ્ત્રીઓ નોટ-પેન લઈ પસ્તી લેનારા સામે 'ધાણ'ની ગણતરી કરવા બેસે અને ચોકી પહેરો રાખે છે એવી ધાક બેસાડે છે પણ પસ્તીવાળા 'પથ્થર'ના કિલોના માપ પ્રમાણે છાપાં જોકે અને પછી એ જ છાપાંને 'વજનીયું' બનાવી બીજાં છાપાં જોખે આમાં ગૃહિણી મૂંઝાઈ જાય અને છેતરાઈ જાય! નસુરુદ્દીન કાછિયાનો ધંધો કરતા - એણે એક ઘી વેચનારી સાથે આવી છેતરપીંડી કરી ઓછું શાક આપે,

ને બદલામાં ઘી વેંચાતું ખરીદે. ઘીવાળી બાઈ ચતુર હતી. એનાં જ જોખેલાં શાકભાજી ને 'વજનીયું' બનાવી એને 'ઘી' આપતી. નસુરુદ્દીન ઘેર ગયો અને બીબી પાસે પોતાની હોંશિયારીની વાત કરી. બીબી એ ઘી જોખ્યું, અઢીસો ગ્રામ ઓછું હતું.

મિયાં કહે - મેં પણ એટલું જ શાક એને ઓછું આપ્યું હતું ને! બીબીએ પૂછ્યું રીંગણાં અને ઘીનો ભાવ શું સરખો છે? મિયાંની આંખ પહોળી થઈ.

વધુ એક વિવાદ....

રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘ એના એમના પૈકીનું કોઈ ને કોઈ સંઘના

હિંદુ રાષ્ટ્રના એજન્ડાને રજૂ કરવાની ઓરિજિનલ એજન્ડાનો 'રિફ્રેશર એક પણ તક જતી કરવા તૈયાર નથી. કોર્સ' પ્રસ્તૃત કરી કેન્દ્ર સરકારને એનું મોવડી મંડળ વારાફરતી કોઈ ભોંઠપ ભરી સ્થિતિમાં મૂકતું રહે છે. ને કોઈ મુદ્દો ઉછાળતું રહે છે, જેનો આમ જુઓ તો 'ભારત માતા કી વિરોધ કરવાની શાસક પક્ષ ભારતીય જય' એ કોઈ એક પાર્ટી કે સંગઠનનું જનતા પાર્ટીની નથી હિંમત કે નથી સૂત્ર કે નારો ન હોઈ શકે. 'વંદે ઔકાત. ભારતીય જનતા પાર્ટી માતરમું નો ચલણી નાણાંની જેમ આખરે તો સંઘનું જ રાજકીય સ્વરુપ જૂની પેઢીના કોંગ્રેસીઓ ઉપયોગ માટે અને અદાલતોની ખફગી બેઉપ્રત્યે મુસલમાનોની નારાજગી ટાળવા માટે એ કયારેક બંધારણને અને ફતવા ચાલુ થઈ જતાં હવે ગીતા કરતાં પણ વધુ મહત્ત્વ કોંગ્રેસીઓ વોટ બેંક સાચવવાની કેસરી રંગને ત્રિરંગામાં ટોચ પર મુકી આપવાનો અભિનય જરુર કરે છે. પળોજણમાં આ મુદ્દે ચૂપ રહેવાનું એ મુદ્દે મૌન સેવેલું છે. ભૈયાજી

એમણે એ નૈતિક બળ ખોઈ નાખ્યું માતરમ્'ને એમને 'જન ગણ મન' મહંમદ સાહેબે પણ કહ્યું છે - પણ

એટલે બંધારણે ભગવા ના વિકલ્પે

તંત્રીસ્થાનેથી...

છે. દેશનાં બંધારણને અનુકૂળ થવા કરતા રહ્યા છે. પરંતુ હવે જયારે આ હોઈ શકે, પરંતુ એ હિંદુ ધર્મની વિધાતાની જય બોલાવવામાં આવી આસ્થા સાથે સંકળાયેલ પ્રતીક છે. છે. બંધારણે માન્ય કરેલ હોઈ એની બંકિમચંદ્રની નવલકથા 'આનંદમઠ' પરંતુનાગપુરમાં બેઠેલામાં મોપીઓને પસંદ કરે છે. ખરું જોતાં જોશીએ આ મુદ્દો ચગાવી બળતામાં સ્વરુપે કલ્પી આતતાયીઓની રાજકીય ગણતરીઓ સાથે આવાં એનો આવો અભિગમ બહુ જચતો કોંગ્રેસીઓએ પણ ખોંખારીને 'વંદે ઘી હોમ્યું છે. એમાં એમની હિંદુત્વ સંહારક તરીકે વર્શવવામાં આવી છે. નિવેદનો અપાતાં હોય એવી પૂરી કે રુચતો નથી. એથી અવારનવાર માતરમ્' બોલવું જોઈએ, પરંતુ નિષ્ઠાનાં જ દર્શન થાય છે. 'વંદે ભૂમિ પ્રત્યે સમ્માન રાખવાનું તો શક્યતા છે.

છે. ભૈયાજી જોશીએ રાષ્ટ્રગીત કરતાંચડિયાતું રાષ્ટ્રગીત ગણાવ્યું છે પૂજા ફક્ત ઈશ્વરની થઈ શકે -અને રાષ્ટ્રધ્વજ વિશે નિવેદન કરીને કારણ કે એમાં રાષ્ટ્રના સંસ્કારો અને અલ્લાહ સિવાય કોઈને સામે મસ્તક 'ભારત માતા કી જય' વિશે સંઘ ચરિત્રની અભિવ્યક્તિ સાંપડે છે. ઝુકાવાય નહીં, એવી દેઢ માન્યતા પ્રમુખ મોહન ભાગવતે કરેલા 'જન ગણ મન' ગુરુદેવ રવીન્દ્રનાથ ઈસ્લામના અનુયાયીઓને ભારત નિવેદન પછી શાંત પાડવા આવેલા ટાગોરની રચના છે એમાં ફક્ત દેશના માતાને નમન કરતાં અટકાવે છે. વિવાદમાં ઘી હોમ્યું છે. ભગવા વિવિધ પ્રદેશોની ગણતરી માંડવામાં આવો વિવાદ વધુ ને વધુ ચગતો રહે ધ્વજની પ્રાચીનતા વિશે બે મત ન આવી છે તથા ભારતના ભાગ્ય એમાં સંઘને પણ રસ હોય એમ લાગે છે. એવા વિવાદને કારણે ભાજપ સરકારની નિષ્ફળતાઓને ચર્ચામાં આવતી અટકાવી પ્રજાનું ધ્યાન બીજી દિશામાં દોરી શકાશે અને બહુમતી હિંદુ મતદાતાઓનું સામે મુસલમાનોને વાંધો નથી, પરંતુ ધ્રુવીકરણ થતાં જે રાજયોમાં કોંગ્રેસી શાસન છે ત્યાં ભાજપનો ભગવો માં ભારતભૂમિને માતૃ સ્વરુપે, દુર્ગા લહેરાવી શકાશે - એવી પદ્ધતિસરની

વિદેશમાં રહેતા ભારતીયો હવે લોકશાહીનો હિસ્સો બની

કાયદો

अने 5।नून

अधिन त्रिवेही

એનઆરઆઈને મતાધિકાર આપવાનો નિર્ણય સુપ્રિમ કોર્ટે તાજેતરમાં લીધેલ છે સુપ્રિમ કોર્ટે આ માટે સરકારને આઠ અઠવાડિયાનો સમય આપ્યો છે ઘણા સમયથી સુપ્રિમ કોર્ટમાં સદર મુદ્દો નિર્ણય માટે હતો જે હવે કાયદો બનવા જઈ રહ્યો છે. ગુજરાતમાં પ્રવાસી ભારતીય દિવસની ઉજવણી થઈ રહી હતી તે દરમ્યાન જ આ ચુકાદો આવતા નોન રેસીડેનટ ઈન્ડીયનમાં ઉત્સાહ અને આનંદ જોવા મળતો હતો.

સમગ્ર મુદ્દાને ચુકાદા સુધી પહોંચાડવાનો યશ અબુધાબી રહેતા એનઆરઆઈ શમશીર તયલ્લીને જાય છે જેમણે એનઆરઆઈ મતાધિકાર સુપ્રિમ કોર્ટમાં પીટીશન દાખલ કરેલ પોસ્ટલ વોટીંગથી વિદેશમાં રહેતા ભારતીયો આ ચુકાદાથી મતદાન કરી શકશે જેનાથી ભારતીય રાજકારણમાં નવા સમીકરણ ચોક્કસ મંડાશે કયા પક્ષને ફાયદો થશે તે આવનાર ચૂંટણીમાં જ માલુમ પડશે.

ભારતીય લોકશાહીમાં વિદેશમાં રહેતા ભારતીયો સહયોગી બની શકશે લોકશાહિને જીવંત રાખવા મતાધિકારથી પોતાનો અવાજ ઉઠાવી શકે છે. મૂળ ભારતીય પરંતુ વિદેશી નાગરિકત્વ ધરાવનારને આ ચુકાદો લાગુ પડશે નહી ભારત સીવાય અન્ય દેશનું નાગરિકત્વ ધરાવનારને આ ચુકાદાનો લાભ મળી શકશે નહિ પરંતુ મુળ ભારતીય અને એનઆરઆઈ તરીકેની ઓળખ સાબિત કરનારને મતાધિકારનો લાભ મળશે અને ભારતીય લોકશાહિમાં પોતાનું યોગદાન પોસ્ટલ બેલેટથી અગરનો રૂબરૂ હાજર રહી વોટીંગ કરી શકાશે.

ભારતમાંથી ઘણા લોકો વર્ક પરમીટ મેળવી વિદેશ ગયા છે જે લોકો ભારતીય સીટીઝનશીપ ધરાવે છે તે લોકો પણ આનો લાભ મેળવી શકશે મૂળ ગુજરાતમાં સૌથી વધુ વર્ક પરમીટ ધરાવનાર લોકો વિદેશમાં છે ભારતીય મતદાતા યાદીમાં જેમનું નામ ચાલુ છે પરંતુ કામ ધંધા અર્થે વિદેશમાં વર્ક પરમીટ મેળવે છે તેઓ મતદાન કરી શકશે.

દેશમાં નવી સરકાર રચાતા વિદેશમાં પ્રધાનમંત્રીને જે રીતે પ્રતિસાદ મળેલ તે જોતા સરકાર પણ એનઆરઆઈ મતાધિકારના પક્ષમાં હતી વિદેશમાં રહીને પણ ભારતના પ્રતિ સમર્પીત એનઆરઆઈ પણ ભારતીય લોકશાહીમાં પોતાનું યોગદાન મતાધિકારથી આપવા ઈચ્છુક હતા જ પરંતુ સમયાંતરે એનઆરઈ વોટીંગનો મુદ્દો ઉછળતો પરંતુ પાછળથી શાંત થઈ જતો આ મામલો કોર્ટમાં જતા ચુકાદો આવતા સરકારે પણ ચુકાદાનો અમલ કરવા તત્વરતા દર્શાવેલ છે આગામી સમયમાં કાયદાનું સ્વરૂપ લેવાતા જેનું પરિણામ હવે પછીનું ચુંટણીમાં અવશ્ય જોવા મળશે.

હાલમાં એનઆરઆઈ મતાધિકાર માટે મતાધિકાર માટે પોસ્ટલ વોટીંગનો વિકલ્પ

સ્વીકારવામાં આવ્યો છે પરંતુ સો ટકા સલામત કોઈ પધ્ધતિ હાથવગી નથી મતદાનની ગુપ્તતા જળવાય તે માટે પોસ્ટલ બેલેટનો વિકલ્પ સ્વીકારેલ છે વિદેશમાં રહેતા ભારતીયોને ઈન્ટરનેટ દ્વારા પોસ્ટલ બેલેટ પહોંચાડવામાં આવશે એ બેલેટ પેપરમાં પોતાના પસંદગીના ઉમેદવાર સામે નિશાન કરી પોસ્ટલ બેલેટ પોસ્ટ દ્વારા પરત કરાતા મતગણતરીમાં આવા પોસ્ટલ બેલેટને ગણવામાં આવશે ઈ વોટીંગ સામે હેકીંગનો ખતરો હોવાનું અનુમાન કરી પોસ્ટલ બેલેટને જ મહત્વ આપેલ છે.

પ્રોકસી વોટીંગનો મુદ્દો પણ ચુકાદામાં નામદાર કોર્ટે ચર્ચામાં લીધેલ છે વિદેશમાં રહેતા વ્યક્તિ સ્વેદેશમાં રહેતા પોતાના સ્વજનને વોટીંગ ઓથોરીટી આપે અને એનઆરઆઈના

> બદલે વોટીંગ બુથ ઉપર જઈને વોટ કરે આ પધ્ધતિમાં બીજી વ્યક્તિને ઓથોરીટી આપવામાં આવતા જેના માટે વોટીંગ કરવાનું કહ્યું હોય તેને જ વોટ આપશે કે કેમ? તે પક્ષ પ્રશ્ન છે તેથી આ પધ્ધતિ પડતી મુકવામાં આવી અને પોસ્ટલ બેલેટને જ અગ્રતા આપવાનું નામદાર કોર્ટે ઠરાવ્યું

> એક યોજના મુજબ એનઆરઆઈ જે તે દેશની એમ્બેસીમાં જઈ મુક્કર કરેલ દિવસે જ વોટીંગ કરી આવે અને આ માટે એમ્બેસી વોટીંગ બુથની વ્યવસ્થા કરે પરંતુ આમાં વોટરોને દૂર દૂરથી એમ્બેસી સુધી જવું

પડે તે વ્યાજબી જણાયેલ નહિ અને જે તે વ્યક્તિને ટ્રાવેલીંગ ખર્ચ કરવો પડે જેથી પણ વોટીંગ ના કરે તેમજ કામ કરતા લોકોને રજા પાડવી પડે જે તે દેશના નિયમો મુજબ અવેતન રજા ના પણ આપવામાં આવે આવા પાસાનો વિચાર કર્યા બાદ નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે પોસ્ટલ બેલેટ વિકલ્પ જ રાખતા સંજોગોમાં યોગ્ય વિકલ્પ તરીકે સ્વીકારી સરકારને આ માટે ૬૦ દિવસમાં નિર્ણય માટે જણાવેલ છે પરંતુ આ ચુકાદાથી વિદેશમાં વસતા ભારતીયો લોકશાહીમાં પોતાનું યોગદાન આપ્યાનો સંતોષ ચોક્કસ લઈ શકશે અને મનપસંદ સરકાર ચૂંટી શકશેજે સૌથી મોટી વાત છે આવનાર દિવસોમાં ભારતીય રાજકારણમાં મોટી ઉથલપાથલ એનઆરઆઈ વોટીંગથી ચોક્કસ થશે.

> નોંધ : કાચદાની વધુ જાણકારી માટે તથા વાચકોના લાભાર્થે વેબસાઈટ www.advocateashvintrivedi.com જોવા વિનંતી.

વિભાજનના મહારાષ્ટ્રના

મહારાષ્ટ્રમાંથી અલગ વિદર્ભ અને અલગ મરાઠવાડા રાજ્ય નિર્માણ કરવાના મુદ્દે નવો ભડકો સર્જ્યો છે. મહારાષ્ટ્રના એડવોકેટ જનરલનું આ મુદ્દે તો રાજીનામું પડ્યું છે. ગુજરાતમાં એક કહેવત છેઃ ભેંસનાં શિંગડાં ભેંસને ભારે. ભારત સરકાર અને મહારાષ્ટ્ર સરકારમાં જે પક્ષનું શાસન છે એ ભારતીય જનતા પક્ષે અગાઉની ચૂંટણીઓમાં પોતાના ચૂંટણીઢંઢેરામાં નાનાં રાજ્યોની રચનાનું સમર્થન કરીને હવે નવી મૂંઝવણો વહોરવાનો વારો આવ્યો છે. એવું નથી કે ચૂંટણીઢંઢેરામાં અપાતાં વચન પાળવાનાં જ હોય. દાયકા વીત્યા છતાં અયોધ્યામાં રામમંદિર બનાવવાનું વચન ભાજપની કેન્દ્ર અને ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યમાં સરકાર આવ્યા છતાં હજુ અગત્સ્યના વાયદા જેવું જ રહ્યું છે. હા, એના થકી હિંદુ વોટબેંક ભાજપને ચૂંટણીમાં મત ઠાલવીને જરૂર મદદ કરે છે. આવું જ કાંઈક મહારાષ્ટ્રના વિદર્ભ પ્રદેશનું અલગ રાજ્ય બનાવવાના ભાજપી વચનનું થયું છે.

અગાઉ વડા પ્રધાનપદે ભાજપ નેતા અટલ બિહારી વાજપેયી આવ્યા ત્યારે નવાં રાજ્યો ઉત્તરાખંડ, ઝારખંડ અને છત્તીસગઢ રચાયાં, પણ વિદર્ભ અને તેલંગણને તડકે મૂકાયાં હતાં. ઉત્તર પ્રદેશમાંથી ઉત્તરાખંડ અલગ રાજ્ય કર્યું, બિહારમાંથી અલગ ઝારખંડ રાજ્યનું નિર્માણ થયું અને મધ્ય પ્રદેશમાંથી અલગ છત્તીસગઢ રાજ્યનું નિર્માણ થયું. ભાજપના રાજકારણને એક માત્ર છત્તીસગઢ સિવાયનાં બે નવસર્જિત રાજ્યોમાં સત્તાના સાતત્યનું સુખ મળ્યું નહીં, છતાં આ નાનાં રાજ્યોથી વહીવટ પ્રભાવી બનાવી શકાય એવી ભ્રામક પ્રચારની વાતોને ખૂબ ચગાવાઈ. ભાજપના ચૂંટણીઢંઢેરાઓમાં મહારાષ્ટ્રમાંથી અલગ વિદર્ભ અને આંધ્ર પ્રદેશમાંથી અલગ તેલંગણ રાજ્ય સ્થાપવાના વચનનું એણે પાલન ના કર્યું. તેલંગણની રચનાની બાજી કોંગ્રેસે કેન્દ્રમાંથી વિદાય થતાં સુધીમાં

મારી લીધી, પણ આંધ્ર અને તેલંગણ બેઉમાં સત્તા ખોઈ. અગાઉની 🎴 વાજપેયી સરકારને ટેકો આપનાર અને આંધ્ર માટે સૌથી વધુ લાભ ખાટનાર તેલુગુ દેશમ પાર્ટી (ટીડીપી) 🔵 થકી તેલંગણ રાજ્યની રચનાના વિરોધને કારણે ભાજપના વડપણવાળી એનડીએ સરકારે આ રાજ્યની રચના ટાળવી પડી હતી. એવું જ કાંઈક મહારાષ્ટ્ર માટે પણ થયું. શિવ સેના જેવા મિત્ર પક્ષને 🎴 નારાજ કરીને વિદર્ભ રાજ્યની રચના કરવાનું જોખમ અટલજી ઊઠાવી શક્યા નહીં.

આજે મહારાષ્ટ્રમાં નાગપુરના એટલે કે વિદર્ભના જ પ્રતિનિધિ એવા ભાજપી મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસ થકી જ મહાઅધિવક્તા(એડવોકેટ જનરલ)ના હોદ્દે નિયુક્ત કરાયેલા શ્રીહરિ અણેએ સર્જેલા વિદર્ભ જ નહીં, મરાઠવાડા રાજ્યની રચનાના જાહેર વિવાદને પગલે મુખ્ય પ્રધાને પોતાના ગુરુ રહેલા શ્રીહરિ અણેને મહાઅધિવક્તાના હોદ્દેથી રાજીનામું આપવા જણાવવું પડ્યું છે. ફડણવીસ મૂળ ધારાશાસ્ત્રી છે. શ્રીહરિ અણેના જુનિયર તરીકે નાગપુરમાં એમની જ ઓફિસે કામ કરતા હતા. શ્રીહરિ અર્ણનાં ધારાશાસ્ત્રી-પત્ની વિજયલક્ષ્મી અણેએ મુખ્ય પ્રધાન ફડણવીસને ભણાવેલા છે. મહારાષ્ટ્રમાંથી વિદર્ભને અલગ રાજ્યનો દરક્ષ્ટ્રો આપવાની ચળવળના સૂત્રધાર રહેલા અને ભારતની બંધારણ સભાના સભ્ય રહેલા ડૉ. માધવ શ્રીહરિ અણેના પૌત્ર શ્રીહરિ અણેએ મહાઅધિવક્તા બન્યા પછી પણ

અલગ વિદર્ભ રાજ્ય માટેની ચળવળને આગળ ધપાવી ત્યારે ભાજપના મિત્રપક્ષ શિવ સેનાએ ભારે હોબાળો મચાવ્યો હતો. શ્રીહરિ અણેનું રાજીનામું પણ માંગ્યું હતું, પણ અલગ વિદર્ભની ચળવળમાં શ્રીહરિ અણેનો સાથ આપી રહેલા રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના સરસંઘચાલક ડૉ. મોહન ભાગવતના ભાઈ અને સંઘચાલક રહેલા રવિ ભાગવત સહિતના પ્રભાવને કારણે એ વાતને સત્તાકેન્દ્ર કનેથી કોઈ કાન દેવાયા નહીં. વાત આટલેથી અટકી નહીં.

શ્રીહરિ અણેએ તો જાહેરસભામાં મરાઠવાડાને પણ અલગ રાજ્ય બનાવવાની જરૂર હોવાનું કહીને વિવાદનો એવો મધપૂડો છંછેડ્યો કે શિવ સેના અને કોંગ્રેસ-રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસના ધારાસભ્યો અને નેતાગીરીએ એમના રાજીનામાની જ નહીં, તેમની સામે રાષ્ટ્રદ્રોહનો ખટલો દાખલ કરવાની માગણી કરવા માંડી. શ્રીહરિ અણેએ મહારાષ્ટ્રમાં સૂતા સાપ જગાડવા જેવું છમકલું કર્યું અને અગાઉથી અન્યાયની લાગણી અનુભવતા વિદર્ભ અને

મરાઠવાડા પ્રદેશની જનતાને મહારાષ્ટ્રથી અલગ થવા માટે પ્રેરવાનું ચાલકબળ જનમત લેવાની વાત કરીને પૂરું પાડ્યું. દ્વિભાષિક મુંબઈ રાજ્યમાંથી ૧ મે, ૧૯૬૦ના રોજ ગુજરાત અને મહારાષ્ટ્ર બેઉ અલગ રાજ્યો અસ્તિત્વમાં આવ્યાં. એ પૂર્વે વિદર્ભ અને મરાઠવાડાનો જ નહીં, સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છનો પણ અલગ રાજ્યોમાં સમાવેશ હતો. શ્રીહરિ

અણેના ઉંબાડિયાએ મહારાષ્ટ્રમાં ભડકો સર્જ્યો.

મુખ્ય પ્રધાને પોતાના ગુરુ રહેલા શ્રીહરિ અણેને મહાઅધિવક્તાના

રાજીનામાની જ નહીં, તેમની સામે રાષ્ટ્રદ્રોહનો ખટલો દાખલ

જમ્મુ-કાશ્મીરમાંથી ત્રણથી ચાર રાજ્યો સ્થાપિત કરવાનું અને ઉત્તર

સરદાર પટેલે રજવાડાંને એક કરી ભારતનું નિર્માણ કર્યું, હવે

હોદ્દેથી રાજીનામું આપવા જણાવવું પડ્યું

પ્રદેશનું ચાર રાજ્યોમાં વિભાજન હજુ ઊભું છે

ભાજપની ૫૦ રાજ્યોની રચના કરવાની મહેચ્છા

કરવાની માગણી કરી

ઓછામાં પૂર્ું, વિદર્ભ જ નહીં, મરાઠવાડા રાજ્યની રચનાના વિવાદને પગલે આરએસએસના પૂર્વ પ્રવક્તા અને સંઘના મુખપત્ર મરાઠી દૈનિક 'તરુણ ભારત' (નાગપુર)ના તંત્રી રહેલા મા. કોંગ્રેસ-રાષ્ટ્રવાદીના ધારાસભ્યો અને નેતાગીરીએ અ<u>ણેના</u> ગો.વૈદ્ય(બાબુરાવજી)એતોબળતામાં ઘી હોમતાં શ્રીહરિ અણેના નિવેદનને ટેકો આપતાં ત્રણ રાજ્યો નહીં, પણ ચાર રાજ્યોની રચનાની વાત કરી. બાબુરાવજી સંઘ પરિવારમાં આદરપાત્ર વ્યક્તિ છે એટલું જ નહીં, સંઘના વર્તમાન અખિલ ભારતીય પ્રચાર પ્રમુખ ડૉ.મનમોહનજી વૈદ્યના

> પિતાશ્રી છે. એમણે ૧૨ કરોડની વસ્તી ધરાવતા મહારાષ્ટ્રમાંથી મુંબઈ-કોંકણ, પશ્ચિમ મહારાષ્ટ્ર, વિદર્ભ અને મરાઠવાડા-ખાનદેશ એમ ચાર રાજ્યોની રચનાની તરફેણ કરીને બળતામાં ઘી જ નહીં, રીતસર પેટ્રોલ રેડવાનું કામ કર્યું છે. મૂળે ભારતીય જનતા પક્ષની નેતાગીરીને ભારતમાં કુલ ૫૦ રાજ્યોની રચના થકી કાર્યક્ષમ અને પ્રજાલક્ષી વહીવટ કરવાની મહેચ્છા છે. સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલે ૫૬ ૨ રજવાડાંને એકઠાં કરીને અખંડ ભારતના વર્તમાન નક્શાનું નિર્માણ કર્યું હતું. ભાજપને સરદારના એ મહાપુરુષાર્થને ખેદાનમેદાન કરીને અત્યારના તેલંગણ સહિતનાં ૨૯ રાજ્યો અને ૭ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોને સ્થાને ૫૦ રાજ્યો અસ્તિત્વમાં લાવવાં છે.

> ભાજપની માતૃસંસ્થા આરએસએસની નીતિ નિર્ધારક એવી પ્રતિનિધિ સભાએ ઠરાવ (૨૦૦૨માં) કરીને જમ્મુ-કાશ્મીરમાં ત્રણથી ચાર રાજ્યો (ચોથો પ્રદેશ કાશ્મીરી પંડિતોને વસાવવા માટેનો) સ્થાપિત

અનુસંધાન પાના નં. ७ પર

એપ્રિલકુલ જાતને પરી ઇસ્કાસો

સૌને છેતરવાની વૃત્તિ માણસોનાં મૂળમાં, સાવ ખોટેખોટું બસ બદનામ એપ્રિલફૂલ છે. એક સાંધે ત્યાં જ તૂટે તેરસો 'હરદ્વાર'ના, એને માટે વર્ષ આખું આમ એપ્રિલફૂલ છે.

- હરદ્ધાર ગોસ્વામી

માર્ચ મહિનાના અંત સાથે Financial Year ની પૂર્ણાહૃતિ સાથે હિસાબ-કિતાબ પૂરા કરી નવી શરુઆત થાય છે. Whatapp પર માર્ચ મહિનાના અંતે આપણા Personal feelings ના account clearance માટેના મેસેજીસ પણ viral થયા. "Clean all our

misunderstandings, hurt, anger, guilt, fears, rejections, failures and alll nagative feelings. Clere the account. wish you a very happy, healthy & wealthy new Financial Year"

જીવનના વર્ષો તો એક પછી એક આમ જ વીતી જવાના. તમે તમારા જીવનના હિસાબ-કિતાબનો ચોપડો કેટલો Clear રાખો છો તે તમારા પર નિર્ભર છે! ખૂબ ગોટાળાવાળો અને ગૂંચવણ ભર્યો હિસાબ રાખશો તો Clear કરતાં તમને જ આકરું પડશે.

જીવનમાં સરળ થવું એ સૌથી અઘરી બાબત છે. એના માટે સૌથી વધુ પ્રયત્નશીલ બનવું પડે છે. અંગ્રેજીમાં 'Fool' એટલે મૂર્ખ પણ આપણે આપણી આસપાસ emotional fool હોય તેવા Aprilfool જોઈએ છીએ કે જેવો વર્ષભર પોતાની જાતને છેતર્યા કરે છે. જો કે, આમ કરવા પાછળ તેમનો કોઈ ખાસ ઉદ્દેશ્ય હોતો નથી પરંતુ આ બાબત સ્વભાવગત રીતે તેમની સાથે જોડાયેલી હોય છે. કેટલાક એવા પણ Smart લોકો હોય છે કે જેઓ Aprilfool બનવાની પ્રક્રિયામાં પણ કંઈ ને કંઈ positive શોધી જ લે છે!

"ચાલો થોડું પોતાની જાતને એપ્રિલફૂલ બનાવી લઈએ અધૂરી ઈચ્છાઓ પુરી થઈ ગઈ એવું માની લઈએ." આપણે જયારે ઈરાદાપૂર્વક સ્વચ્છ મનથી પોતાની જાતને fool બનાવીએ ત્યારે કોઈ તકલીફ નથી હોતી પરંતુ, આપણી સારી, ઉચ્ચ કે ઉમદા ભાવનાને કોઈ ઠેસ પહોંચાડે કે આપણને 'emotionally abuse' કરે ત્યારે આપણને એ વાત ખૂબ ડંખે છે.

કોઈ પણ વ્યક્તિ બધા માટે એકસમાન હોય તેવું ભાગ્યે જ બને છે. સામેવાળાના વર્તન, વિચાર અને પ્રભાવ હેઠળ વ્યક્તિનું પોતાનું આચરણ નિર્ભર હોય છે. માટે જ જયારે આપણે કોઇનું હિત કે સુખ જોવાનો વિચાર કરીએ અને સામેથી યોગ્ય પ્રતિભાવ કે પ્રતિસાદ ન મળે ત્યારે આપણે છેતરાયાનો અનુભવ કરીએ છીએ. આપશું પોતાનું વર્તન આપણી દેષ્ટિએ યોગ્ય હોય એ પર્યાપ્તમાત્ર નથી પરંતુ, સામેવાળી વ્યક્તિને પણ આ બાબતનો અહેસાસ કરાવવો એ

ખૂબ જ અઘરું કામ હોય છે. અમુક લોકો પોતાની જાતને ખૂબ હોંશિયાર અને સ્માર્ટ સમજીને પોતાના કામ કઢાવવા માટે કોઈને પણ 'emotional fool' બનાવી શકવા સક્ષમ હોય છે. પણ આવી વ્યક્તિઓ એમ માને કે સામેવાળાને આ વાતનો અહેસાસ કે જાણ નથી તો તે વાત ભૂલ ભરેલી છે. ઘણીવાર ભલમનસાઈના કારણે કોઈ સામે જ તમને ન કહે પણ છેતરાયાની એ ભાવના તેના મનમાં ઊંડો ઘાવ કરી જાય છે. વારંવાર સંવેદનાઓમાં વહી જઈને 'emotional fool' બનતી વ્યક્તિઓ અંતે સાવ પથ્થર હૃદયની થઈ જતી હોય છે. તેમને થયેલા કટુ અનુભવોને કારણે તે Practicle બનીને જ પરિસ્થિતિનો સામનો કરતા બની જાય છે.

emotional હોવું કે sentimental હોવું એ કોઈ ખરાબ બાબત નથી પણ એ બાબતને નબળાઈ ગણી કોઈ તેનો દુરુપયોગ કરી જાય ત્યારે ધીરે-ધીરે અનુભવોથી ઘડાઈને વ્યક્તિ પોતાનામાં રહેલી softness ગુમાવી દે છે. આજકાલ આપણે ટીવીમાં, સમાચારોમાં અને social

media પર વ્યક્તિના psychic થઈ જવાના કે અપમૃત્યુ થવાના સમાચારો અવારનવાર જોઈએ છીએ. આ પ્રકારના સમાચારો સૂચવે છે કે સમાજમાં રહેલી સંવેદનાઓ લુપ્ત થતી જાય છે. આ એક ખતરાની ઘંટી સમાન છે. આપણે સૌએ આપણી જાતથી અને આપણા મિત્ર-

મંડળ તેમજ પરિવારજનોથી માંડીને આસપાસ વસતી તમામ વ્યક્તિઓ પ્રત્યે સહૃદયી બનવું પડશે. એક emostional bonding કેળવવું પડશે કે જેથી આપણી આસપાસ વસતી કોઈ પણ વ્યક્તિ કોઈ મુશ્કેલી કે તકલીફનો સામનો કરતી હોય ત્યારે તેના વર્તન અને હાવભાવ પરથી તે જાણી તેને યોગ્ય હુંફ કે જતન દ્વારા કોઈ 'extreme' પગલું ભરતાં અટકાવી શકીએ. આપણા emotional fool હોવાથી જો કોઈ એકાદ વ્યક્તિનું જીવનપણ આપણે પ્રેમ અને હૂંફથી ભરી શકીએ તો એવા fool બનવા માટે આપણને શું વાંધો હોઈ શકે?

> કયારેક સારો લાગે કયારેક નરસો લાગે तोये माणस मने हैयासरसो दार्ग सारुं ने जुरुं जोते सेवा जे होठ छे **એ** ने ओजभता वस्सोनां वस्सो **दा**गे ઘડીક સાચો લાગે ઘડીક જુટ્ટો લાગે ઘડીક લાગણીભર્યો ઘડીક બુક્રો લાગે डयारेड लूलो पडे ने डयारेड लांगी पडे तोय माणस मने हैयासरसो दार्ग.

> > - સુરેશ દલાલ

- nehalgadhavi101@gmail.com